

**ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
НА ФОНДАЦИЯ “ГЛОБАЛНИ БИБЛИОТЕКИ – БЪЛГАРИЯ”
ПРЕЗ 2018 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод.....	3
1. Институционален капацитет и управление на Фондацията:.....	3
1.1. Дейност и заседания на Управителния съвет	3
1.2. Дейност и заседания на Настоятелство	4
1.3. Роля на Обществения съвет.....	4
1.4. Споразумения за сътрудничество и поддръжка на техниката	5
2. Застъпничество за мрежата от обществени библиотеки	6
2.1. Национален форум „Библиотеките днес”	6
2.2. Годишни награди на ФГББ.....	9
2.3.Участие в национални и международни прояви	10
2.3.1. Авторско право	10
2.3.2. Национална библиотечна седмица	10
2.3.4. XXVIII научна национална конференция „Библиотеките – национална идентичност и многообразие”	11
2.3.4. Участие в 84-ия Световен библиотечен и информационен конгрес на ИФЛА.....	12
2.3.6. Европейска седмица на кодирането	12
2.3.7. Други кампании и участия	13
3. Развитие на капацитета на мрежата от обществени библиотеки.....	17
3.1. Развитие капацитета на обучителните центрове.....	17
3.2. Проект „E-skills for E-inclusion“.....	18
3.3. Проект „Дигитални умения за малките и средни предприятия в България”	19
3.6. Проект „Знания, умения и иновации за повишаване качеството на неформалното образование в обществените библиотеки”.....	21
3.7. Проект „Тестване на инструмента за оценка на дигиталните умения на населението в страните от Европейския съюз”	22
4. Библиотека – център на местната общност: конкурс за малки проекти	22
Заключение.....	25

Увод

През 2018 г. Фондация „Глобални библиотеки – България” продължи да изпълнява своята мисия за приобщаване на българските граждани към глобалното информационно общество, за подобряване качеството на живот и насърчаване на гражданското участие, при отчитане на промените и съобразяване със социалните и икономически тенденции, където знанието и творчеството са двигателите на икономическия растеж, а информацията, технологиите и обучението са от основно значение за икономическия просперитет.

Сред основните приоритети в дейността през 2018 г. бяха:

- Застъпничество, популяризиране на Фондацията и участие в национални и международни форуми и прояви. Позициониране на Фондацията като организация, застъпваща се за интересите на обществените библиотеки и гражданите чрез различни кампании и прояви - Националния форум „Библиотеките днес“; Кампания за връчване на годишните награди на ФГББ; изграждане на партньорства с институции и организации с общи интереси и цели; медийни партньорства и др.
- Привличане на средства чрез проектна дейност и дарителски кампании.
- Задълбочаване на сътрудничеството с обществените библиотеки, с които Фондацията има сключени Споразумения за сътрудничество и разширяване на мрежата с включване на нови библиотеки.
- Налагане на конкурсната схема за ФГББ „Библиотеката – център на местната общност“ като възможност за библиотеките да реализират свои идеи за нови услуги или програми. /Изпълнение на Работната програма по договора с Министерство на културата/.
- Разработване на програми за повишаване на квалификацията на библиотечните служители и развитие на капацитета на обучителните центрове. /Изпълнение на Работната програма по договора с Министерство на културата/.
- Активно кандидатстване по проекти, което позволи на Фондацията да разшири кръга на своята дейност като създава възможности на библиотеките да достигат до нови целеви групи.

1. Институционален капацитет и управление на Фондацията:

1.1. Дейност и заседания на Управителния съвет

През 2018 г. Управителният съвет на ФГББ проведе 8 заседания, от тях 5 неprisъствени. Общо бяха взети 45 решения. Основната част от решенията са свързани с изпълнението на работната програма на Фондацията. Членове на УС активно участваха в планирането и провеждането на националния форум „Библиотеки днес”, който налага Фондацията като изразител на интересите на обществените библиотеки не само от мрежата, но и на останалите. Друга част от решения бяха свързани с изпълнението на проектите, по които работи ФГББ през годината, а членове на УС

участваха и като ръководители по проекти след напускането 3 от служителите от оперативният екип в рамките на 3 месеца. Значителна част от решенията са свързани и с изпълнение на дейностите, заложи в работната програма по договора с Министерство на културата, в изпълнение на ПМС 273 от 8.12.2017 г. за развитие капацитета на библиотечните служители в предоставянето на качествени услуги, за изпълнение на проекти и развиване на местни партньорства. Неприсъствените решения бяха свързани основно с даване на съгласие за участие в проекти като партньори по предложение на други организации. През месец март 2018 г. на мястото на г-жа Гинка Чавдарова, член на Управителния съвет и първи негов председател Настоятелството избра г-жа Теодора Дачева, заместник-изпълнителен директор на Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ). Г-жа Чавдарова получи почетен плакет в знак на благодарност за работа и през годините и за наложената практика на консенсус при вземане на решения от УС. Тя беше представител на НСОРБ по време на Програмата и след това първи Председател на УС на новоучредената ФГББ, активно участващ в процеса на преговори с фондация „Бил и Мелинда Гейтс“ за получаването на институционалния грант.

През м.юли 2018 г. ФГББ беше вписана в Търговския регистър във връзка с промените в Закона за юридическите лица с нестопанска цел /ЗЮЛНЦ/.

1.2. Дейност и заседания на Настоятелство

През 2018 г. Настоятелството проведе две заседания. На своето редовно годишно заседание през м. март членовете му приеха годишния доклад за дейността на Фондацията и годишния финансов отчет за 2017 г. Бяха одобрени предложените от Управителния съвет Програма за дейността и Индикативен бюджет за 2018 г. По предложение на министър Банов, първи председател на Настоятелството, се прие да се въведе принципа на ротация в председателството на Настоятелството. Той предложи, с оглед спецификата на Фондацията, чиято дейност е насочена към подпомагане дейността на обществените библиотеки, поста да бъде поет от г-жа Снежана Янева, Председател на Българската библиотечно-информационна асоциация. Членовете на Настоятелството избраха единодушно г-жа Янева за Председател за следващите три години. Г-жа Пенка Пенкова, Представител на НСОРБ в Настоятелството, представи решението на УС на НСОРБ, че на мястото на г-жа Гинка Чавдарова, за члена на УС на ФГББ се предлага г-жа Теодора Дачева. Настоятелството, с протокол от неприсъствено извънредно заседание от 19.06.2018 г., избра за нов член на УС на ФГББ Теодора Георгиева Дачева.

1.3. Роля на Обществения съвет

През 2018 г. членове на Обществения съвет бяха активно въввлечени в отделни дейности на Фондацията съобразно тяхната област на знания и експертиза. Румен Банов участва като експерт в разработването на учебни материали и като учител по проект „Дигитални учения за малки и средни предприятия в България“. Управителният съвет, съобразно Статута на годишните награди на ФГББ за определяне на носителите на наградите в отделните категории, реши и през 2018 г. в комисията да бъдат поканени да

участват същите членовете на Обществения съвет – доц. Георги Лозанов, проф. Владимир Атанасов, Георги Константинов, Марин Бодаков и Снежана Йовева. Наградите се присъждат за втора година и за да може да се наложат е необходимо като членове на комисията да се утвърдят определени лица с експертиза и авторитет. През тази втора година се получиха качествени и разнообразни номинации в отделните категории, но по-малко като брой. Необходимо е през 2019 г. в разпространението на информация и популяризирането на наградите да се включат всички организации партньори във Фондацията, за да може да се подпомогне процеса на утвърждаване на наградите, които популяризират нашата дейност от една страна и тази на библиотеките от друга.

Членовете на управителните и съвещателните органи на Фондацията участваха и във всички по-важни събития, организирани от нея през годината.

Приетите решения на Управителния съвет се реализират от оперативния екип на Фондацията, който се ръководи от изпълнителен директор.

1.4. Споразумения за сътрудничество и поддръжка на техниката

Във връзка с постъпващи запитвания от читалищни библиотеки в страната за присъединяване към мрежата „Глобални библиотеки - България” на свое заседание през м. март 2017 г. Управителния съвет на Фондацията прие решение и утвърди критерии, условия и формуляри за кандидатстване за присъединяване към мрежата на нови читалища, които споделят мисията и целите на ФГББ и искат да работят в партньорство за постигането им. През 2017 г. 33 обществени библиотеки от цялата страна бяха приети в семейството „Глобални библиотеки”. През първата половина на 2018 г. Управителният съвет прие още 6 нови читалища за членове на партньорската мрежа.

През 2018 г. Фондацията продължи да поддържа ИКТ оборудването, предоставено за ползване на читалищните библиотеки в мрежата, съгласно подписаните споразумения за сътрудничество между Фондацията и партньорите от мрежата. Техническото оборудване се поддържа от фирма Контракс АД, с която има подписан анекс, съгласно Решение на УС 1.1/5.11.2018 г. за техническа поддръжка на ИКТ оборудването до 30.06.2019 г. с оглед подготовката по прехвърляне на собствеността върху оборудването от ФГББ на целевите читалища. Сключени бяха абонаментни договори за техническа поддръжка, като резервните части се заплащаха допълнително. В рамките на отчетният период са извършени хардуерни ремонти и дейностите по преинсталация и чистене от вируси. Общите разходи за абонамент и резервни части за периода януари – декември 2018 г. са в размер на 25 699.90 лв. с ДДС, от тях 8 566.64 лв. са резервните части и 17 133.26 лв. за абонаментна поддръжка. В сравнение с разходите за 2017 г. на стойност - 38 360.96 лева с ДДС, сумата за 2018 г. с почти една трета по-малко. Причината за това е предприетата промяна в начина на формиране на абонаментната такса в зависимост от броя заявки, приети и приключени за съответния месец, по предварително определена скала и системата на работа с предварително договаряне на цена на основни резервни части. Друга причина, установена по време на посещенията

на място, е че в някои случаи читалището ползва услугите на местни фирми, най-често интернет доставчика в даденият район или ползват ИКТ специалиста на общината.

Анализът на данните от 2018 г. показва, че броят на хардуерните проблеми е в рамките на допустимото, с оглед на това, че техниката е във от всякакви гаранционни срокове. Бракувани са: 9 бр. монитори, 1 бр. проектор, 1 бр. ксерокс.

2. Застъпничество за мрежата от обществени библиотеки

2.1. Национален форум „Библиотеките днес”

От 7 до 9 ноември 2018 г. Фондация „Глобални библиотеки – България” организира в София национален форум „Библиотеките днес”. Съвременните библиотеки като субект и обект на цифровата трансформация бяха във фокуса на третото издание на форума на тема „Библиотеките днес и цифровата трансформация“

Форумът се проведе под патронажа на г-жа Мария Габриел, Европейски комисар по цифрова икономика и цифрово общество.

В рамките на форума бяха представени състоянието на обществените библиотеки в страната от гледна точка на технологичните предизвикателства. Бяха показани добри примери от страната и чужбина, свързани с въвеждането на интегрирани библиотечни системи, споделяната дигитализация на писменото културно-историческо наследство, разработването на платформи за онлайн обучение в областта на цифровите компетенции за различни целеви групи.

Форумът беше открит от доц. Венцислав Велев, председател на УС на Фондация „Глобални библиотеки – България“. Г-жа Емилия Милкова, народен представител и член на Комисията по култура и медии към Народното събрание на Република България, прочете поздравителен адрес от председателя на комисията г-н Вежди Рашидов. В адреса се подчертава, че призиванието на библиотеките е да „създават връзки между хората и информацията в динамично развиващия се и променящ се свят“. Приветствия поднесе и заместник-министърът на образованието и науката г-жа Деница Сачева, която подчерта важната социална роля на библиотеките за подобряване на дигиталната грамотност на гражданите и за справянето с дезинформацията в Интернет. Г-жа Зорница Русинова, заместник-министър на труда и социалната политика, акцентира върху ролята на дигиталната грамотност на пазара на труда и на ефективното сътрудничество между министерството и ФГББ.

Участниците във Форума бяха поздравени и от Комисията по въпросите на децата, младежта и спорта и Комисията по културата и медиите към Народното събрание на Република България, от Столична община, Асоциация „Българска книга“.

В заключителната си реч в рамките на Националния форум „Библиотеките днес и цифровата трансформация“ 2018 Мария Габриел, комисар по цифровата икономика и общество и патрон на Форума, подчерта, че въпреки предизвикателствата,

библиотеките предоставят „уникално културно пространство“ и са „пазители на богатото културно-историческо наследство на Европа“. Цифровизацията на ресурсите им ги прави достъпни, независимо от „времето, пространството и физическите предизвикателства“.

Г-жа Габриел обеща в качеството си на комисар да търси и осигурява подкрепа за библиотеките. Тя подчерта и ролята на виртуалната и добавената реалност за ангажиране на вниманието на младите.

По отношение на проекта Europeana, г-жа Габриел изтъкна необходимостта от повече „конкретика и краткосрочни действия“, подчинени на дългосрочна стратегия и при съхраняване на многоезичието на Европа. Ролята на стратегията за цифровизацията и нейното влияние върху културата Digital for Culture беше друг акцент на словото на комисар Габриел, наред с изграждането на цифрови умения, ученето през целия живот и ползата от инициативи като Европейската седмица на програмирането. В заключение комисар Мария Габриел отново изтъкна, че въпреки всичко, човекът с неговите ценности е „този, който дава смисъла на новите технологии“.

Форумът протече с 3 общи и 4 паралелни сесии. В общите сесии се дискутираше степента на дигитализация на писменото културно наследство, кооперирането между библиотеките, националната политика в областта на библиотеките. Представени бяха международните проекти, по които работи ФГББ, свързани основно с развитието на онлайн обучителни платформи и с повишаване на капацитета на библиотечните специалисти. В общите сесии участваха и международни гости, за да може българската библиотечна общност да се запознае с тенденции на ниво европейски съюз, а също и с добри практики от САЩ.

Стефано Паризе, Вицепрезидент на Европейското бюро на библиотечните, информационните и документационните асоциации (ЕБЛИДА) в презентацията си „Библиотеките преодоляват цифровите бариери“ се фокусира върху Европа като водеща сила в цифровата икономика и ролята на библиотеките за изграждане на необходимите умения у гражданите за пълноценното им включване в нея. Стефано Паризе разясни и усилията на ЕБЛИДА за насърчаване и улесняване на дигитализацията и достъпа до съдържание.

Майке Юнг от Градската библиотека в Щутгарт представи впечатляващата модерна инфраструктура на библиотеката и предизвикателствата, пред които се изправя процесът на дигиталната промяна в германските библиотеки като цяло. Г-жа Юнг показа и вдъхновяващо видео, което ни помогна да усетим атмосферата и динамиката на работа в Градската библиотека в Щутгарт. Благодарим на [Goethe-Institut Bulgarien](#) за партньорството!

Марайке Фисър, помощник-директор и ръководител на отдел „Политики“ във Вашингтонския офис на Американската библиотечна асоциация представи проекта на

Американската библиотечна асоциация „Библиотеките – готови да кодират“. Неговата цел е да подготви децата и младежите за непознатото бъдеще, използвайки потенциала на училищните и обществените библиотеки и отчитайки вероятните предизвикателства пред света след края на дигиталната епоха.

В паралелните сесии участниците имаха възможност, според своите интереси, да чуят по какви проекти - национални и международни работят библиотеките в областта на опазването на писменото културно наследство и разширяването на достъпа до него, присъстваха на демонстрация на скенери и софтуерни решения за дигитализация, за първи път видяха преносим мобилен скенер за дигитализация, който е едно възможно решение при по-малки обеми на документи за цифровизиране. В другите сесии участниците се запознаха с постигнатото при въвеждането на иновативни услуги, базирани на новите технологии в рамките на грантовата схема за малки проекти на ФГББ по договора с МК, както и за резултатите от обученията по медийна грамотност за библиотекари – тема, която все повече се налага като задължителна наред с обученията по цифрови компетенции.

Във Форума участваха над 480 представители на библиотеки и читалища, на законодателната, изпълнителната и местна власт, държавни агенции, неправителствени организации, академични среди и бизнеса, които имат отношение към формирането и прилагането на политики за развитието на библиотеките, информационните технологии и съвременните услуги за гражданите.

Националният форум демонстрира пред заинтересованите страни голямата и реално работеща мрежа на Фондацията от обществени библиотеки – партньори от цялата страна, които са готови за участие в подготовката на българското общество за цифровата икономика.

Анализът на анкетните карти, попълнени от участниците във форума показва изключително висока степен на удовлетвореност, както от темите, така и от говорителите, обучителите, екипа на Фондацията, мястото и времето на провеждане на форума.

Националният форум „Библиотеките днес“ 2018 се организира от [Фондация Глобални библиотеки - България](#) в партньорство със СУ „Св. Климент Охридски“ и [Goethe-Institut Bulgarien](#) и с подкрепата на [Уча.се](#), РАЙС ЕООД, [Qulto International](#). Медийни партньори бяха [Българска Национална Телевизия](#), [БНТ](#), [БНР](#) - [Българско Национално Радио](#), [Az чета - AzCheta.com](#), Детски книги - [detskiknigi.com](#) и [Kafene.bg](#). Онлайн платформата Уча се предостави ваучери на библиотеките, участници във Форума за едномесечен достъп на учениците - читатели, на стойност 13 500 лв.

Излъчването на живо се осъществи със съдействието на [STREAMER.BG](#). Това даде възможност на много библиотечни специалисти и други заинтересовани страни да бъдат част от Форума, като в рамките на двата дни са достигнати 9 913 души, активно ангажирани са били 3 709, а сесията с г-жа Габриел бе проследена от 1 498.

2.2. Годишни награди на ФГББ

В периода март-октомври 2018 г. се проведе втората кампания за набиране на номинации за учредените от УС на ФГББ Годишни награди на Фондация „Глобални библиотеки – България“. В рамките на кампанията библиотеки от страната, самите медии и други заинтересовани страни имаха възможност да направят номинации в четири категории – за национална и регионална медия, за спомоществател и за публична институция, които са допринесли за популяризиране на дейността на обществените библиотеки в страната, съдействали са или са спомогнали за реализирането на определени дейности, за разрешаване на определени проблеми или за достигане до нови публики и постигане на по-добри резултати.

След първото обявление в края на март 2018 на сайта на Фондацията и чрез съобщение до медиите до 1 септември 2018 г. бяха получени само 3 номинации.

От началото на септември с ново обявление, съобщение до медиите и популяризиране в социалните медии се получиха още 6 номинации. На конкурсен принцип петчленно жури в състав доц. Георги Лозанов (председател), проф. Владимир Атанасов, Георги Константинов, Марин Бодаков и Снежана Йовева определи победителите в отделните категории и подкатегории, съобразно Статута на наградите.

Наградите бяха връчени на тържествена церемония в рамките на третия национален форум “Библиотеките днес”, който се проведе в София на 7 и 9 ноември. Победител в категория „национална медия“ е [БНР - Българско Национално Радио](#), отличено за редовното, последователно и задълбочено отразяване на дейността на българските библиотеки и техните инициативи. Носител на наградата за регионална медия стана новинарският сайт [dgnews.eu](#) (гр. Димитровград) за подкрепата му и добросъвестното отразяване на каузите, проектите и инициативите на [Градска библиотека "Пеньо Пенев" - Димитровград](#). Сдружение за градски читални получи наградата в категорията „спомоществател“ за приноса си към повишаване на интереса към четенето и литературата сред младите в цялата страна. [Община Казанлък - Долина на рози и траки](#) пък е публичната институция, която беше отличена за значителната административна, финансова и логистична подкрепа за Общинска библиотека „Искра“ – Казанлък.

Годишните награди на Фондация „Глобални библиотеки – България“ са учредени в изпълнение на мисията и целите ѝ за подпомагане на приобщаването на българските граждани към информационното общество и осигуряването на равен достъп до информация, култура, знание и услуги чрез мрежата от обществени библиотеки в страната.

Необходимо е в кампанията през 2019 г. да бъдат включени по-активно всички партньорски организации за разпространение на информация, да се използват всички членове на Обществения съвет, които работят в сферата на медиите и могат да допринесат за издигане престижа на наградите.

2.3.Участие в национални и международни прояви

2.3.1. Авторско право

На 26 февруари 2018 г. в Дома на Европа в София се проведе кръгла маса с международно участие на тема „Авторско право и библиотеките“. Видео обръщение към участниците направи г-жа Мария Габриел – еврокомисар по цифрова икономика и цифрово общество. В работата на кръглата маса участваха: г-н Емил Радев, евродепутат и член на Комисията по правни въпроси на Европейския парламент, г-н Мануел Матео, член на кабинета на еврокомисаря Мария Габриел, членовете на изпълнителния комитет на ЕБЛИДА – ръководители на библиотечните асоциации от Германия, Великобритания, Финландия, Дания, Италия, Швеция, Испания, Нидерландия, Люксембург, Латвия и др., както и представители на Международната федерация на библиотечните асоциации и институции (ИФЛА). В дискусиите взеха участие университетски преподаватели, представители на неправителствени организации, както и на академични и обществени библиотеки.

Форумът се организира от Българската библиотечно-информационна асоциация (ББИА) и ЕБЛИДА с подкрепата на Министерство на културата и е част от съпътстващата културна програма за Председателството. Фондация „Глобални библиотеки – България“ и УниБИТ бяха съорганизатори. Във фокуса на кръглата маса бяха реформите в Европейското законодателство, касаещи авторското право, и тяхната роля за подобряване достъпа до културното наследство, насърчаване на иновациите и реализиране възможностите на цифровизацията.

2.3.2. Национална библиотечна седмица

На 14 май, в зала Средец на София Хотел Балкан официално бе открита 13-та Национална библиотечна седмица под надслов „Достойно бъдеще за нашите библиотеки!“. Фондация „Глобални библиотеки – България“ бе партньор на Българската библиотечно-информационна асоциация в организирането на седмицата.

Специални гости бяха Ева Майдел, евродепутат от ГЕРБ/ЕНП и председател на Международното европейско движение, Амелия Гешева, зам.-министър на културата, Деница Сачева, зам.-министър на образованието и науката, Емилия Милкова, член на Комисията по културата и медиите в 44-то Народно събрание, Тодор Чобанов, зам.-кмет на Община София, писателят Захари Карабашлиев.

Целта на застъпническата кампанията, проведена от 14 до 18 май беше да ангажира вниманието на законодателната, изпълнителната и местните власти с неотложните проблеми в библиотечния сектор, произтичащи от революционни промени в информационното общество и създаването на единен цифров пазар в Европейския съюз. Днес в ЕС библиотеките са сред водещите институции в процесите на дигитализация, обмен на цифрова информация, създаване на отворени дигитални архиви и достъп до електронното управление. Те са необходимият за гражданите портал за достъп до информация, услуги и знание. Кампанията обърна внимание на необходимостта от промяна в традиционната представа за библиотеките като място,

свързано със съхраняването и опазването на паметта на нацията, към това как библиотеките днес могат да подпомагат всички сектори и всеки гражданин – от първия досег с книгата, през образованието и ученето през целия живот, информационната грамотност, професионалното развитие и израстване, научните изследвания, до осмислянето на свободното време и четенето за удоволствие. Дигитално роденото поколение има своите очаквания за библиотеките – като за модерни, добре оборудвани центрове за достъп до информация, места за социални комуникации и култура. Библиотечният сектор в България обединява над 4 000 обществени, училищни и академични библиотеки, техните ползватели са над 1 млн., а посещенията ежегодно са над 11,5 млн.

Г-жа Спаска Тарандова, Изпълнителен директор на ФГББ представи основните изводи от комплексното проучване за състоянието на обществените библиотеки, проведено по инициатива от ФГББ през 2017 година. Налице са успешни добри практики в регионалните и малка част от читалищните библиотеки, но като цяло библиотечният сектор остава нереструктуриран. Законът за обществените библиотеки от 2009 г. вече осма година не се изпълнява от компетентните власти. Не е въведен приетият през 2015 г. Стандарт за библиотечно-информационно обслужване, в който са определени и минималните изисквания за осигуреност на населението с библиотечни материали. Днес 39% от читалищните библиотеки нямат абонамент за периодични издания, едва 35% от новопостъпилата литература се набавя чрез покупка, само 2% от тях предоставят достъп до платени бази данни, а 0,2% е делът на дигиталните документи в библиотечните фондове.

Основните послания на кампанията, свързани с обществените библиотеки са:

Библиотечният сектор се нуждае от последователна национална политика, възплатена в стратегия за развитието му.

Необходима е спешна реформа в мрежата на обществените библиотеки, която да осигури равен достъп до библиотечни услуги на всички граждани, независимо от това къде живеят, учат и работят.

Г-жа Спаска Тарандова, изпълнителен директор на ФГББ взе участие в предавания на БНТ и БНР за съвременното състояние на българските библиотеки и ролята им при изпълнението на целите за устойчиво развитие.

2.3.4. XXVIII научна национална конференция „Библиотеките – национална идентичност и многообразие”

ФГББ бе съорганизатор на XXVIII национална научна конференция на Българската библиотечно-информационна асоциация на тема „Българското книжовно наследство – част от европейското културно пространство“, която се проведе в гр. Пловдив на 7 и 8 юни 2018 г. в гр. Пловдив и беше посветена на Европейската година на културното наследство. В рамките на конференцията акцент бе поставен на опазването и представянето на книжовното културно наследство в библиотеките като инструмент за съхраняване на националната идентичност. Бяха засегнати въпроси, свързани с

дигитализацията и създаването на онлайн ресурси като средство за достъп и популяризиране на книжовното културно наследство, за краеведската дейност и ролята ѝ за съхраняване на националната идентичност.

2.3.4. Участие в 84-ия Световен библиотечен и информационен конгрес на ИФЛА

От 23 до 30 август 2018 г. в Куала Лумпур, Малайзия се проведе 84-ия Световен библиотечен и информационен конгрес на ИФЛА. Основната тема на форума бе "Трансформирани библиотеки, трансформирани общества". Форумът бе открит от Главният секретар на Правителството на Малайзия и бе под патронажа на Министъра на туризма. Над 3 500 делегати от над 110 държави представиха, дискутираха и научиха за съвременните проблеми, свързани с библиотечната сфера. От страна на ФГББ участва г-жа Спаска Тарандова, изпълнителен директор на Фондацията и член на Постоянния комитет на ИФЛА за обществените библиотеки, която взе активно участие и в работните сесии на комитета. Основните теми, обсъждани в рамките на сесиите бяха свързани с актуализация на Манифеста на ИФЛА и ЮНЕСКО за обществените библиотеки, във връзка с предстоящата 25-та годишнина от приемането му, дизайн на услуги за специфични групи потребители на обществените библиотеки, осигуряването на ширококолов достъп до интернет, заемането на електронни книги. Като представител на Комитета, г-жа Тарандова участва и в работата на Професионалния комитет за грамотността и четенето, който подготвя документ на ИФЛА с добри практики от различни държави, които имат национални планове и програми за грамотност и четене. Други по-важни сесии в рамките на Конгреса бяха свързани с разработването и обсъждането на глобална визия - "Global Vision" - за развитие за различните видове библиотеки в цифровата ера, така че те да останат релевантни спрямо конкурентните роли на интернет и други социални медии, и Library Map of the World <https://librarymap.ifla.org/>. Необходимо е съвместно с ББИА да подберем истории от нашата страна, които показват приноса на библиотеките в изпълнението на Целите на устойчиво развитие на ООН.

По време на Конгреса беше връчена и Наградата "Обществена библиотека на годината". Г-жа Тарандова представи постиженията на наградените в материал, публикуван в професионалното списание „ББИА онлайн”.

2.3.6. Европейска седмица на кодирането

За шеста поредна година европейските обществени библиотеки организираха серия събития, с които отбелязаха Европейската седмица на кодирането. Тя цели да повиши обществения интерес към програмирането като насърчава европейци от всички възрасти и с всякакви възможности да повишават дигиталните си умения и да осъществяват своите идеи чрез програмиране.

За трета поредна година българските библиотеки се присъединиха с поредица от безплатни семинари за работа с робота Финч. Семинарите се организират от ФГББ в

партньорство с Посолството на САЩ и библиотеките в страната в рамките на финансиране по проект „Генерация Код”.

През 2018 г. г-жа Мария Габриел, Комисар по цифровата икономика и общество, заедно със зам.-министъра на МОН Деница Сачева и г-н Венцислав Велев, Председател на УС на ФГББ, посетиха 1 СУ "Пенчо П. Славейков" в София, където петокласници демонстрираха умения за програмиране с робота Финч.

Комисар Мария Габриел насърчи учениците да превърнат тези първи стъпки в начало на пътя им към овладяване на новите технологии, които разкриват необятни хоризонти и им дават нови възможности за обучение и реализация.

Европейската седмица на програмирането през 2018 г. отбеляза рекорд с 38 000 регистрирани събития в Европа, 33 000 от тях проведени в училищата. Благодарение на доброто партньорство с РИО по места библиотечните специалисти проведоха демонстрации по забавно програмиране с роботите Финч в 50 населени места в страната, в които се включиха повече от 4 500 деца и младежи.

2.3.7. Други кампании и участия

Фондация „Глобални библиотеки – България“, като член на All Digital беше национален координатор на Цифровата седмица, която се проведе от 19 до 25 март 2018 г. Пан-европейската кампания Get Online Week, която се провежда от 2010 година насам, от 2017 г. е с ново име - ALL DIGITAL WEEK. Това е ежегодна кампания за повишаване на цифровата грамотност и използването на цифровите технологии и се провежда от центрове за компетентност, библиотеки, училища и неправителствени организации в цяла Европа.

През 2018 фокусът беше върху:

- Изграждане на доверие в технологиите чрез развиване на критично мислене и медийна грамотност (включително осъзнаване и борба с фалшиви новините, речта на омразата и злоупотребата със социални медии);
- Разработване на подходи за учене през целия живот за подобряване на цифровите умения в непрекъснатата променящата се и все по-цифрово ориентирана икономика.

Цифровата седмица има за цел да изпрати ясно послание към гражданите на Европа, че те трябва да предприемат активни стъпки, за да разберат възможностите, които им носи цифровата трансформация и да се възползват от тях.. Кампанията цели да запознае гражданите с инструменти и подходи за повишаване на техните цифрови умения и да им помогне да бъдат по-адаптивни по отношение на техните работни умения.

Като наши партньори в седмицата се включват 14 регионални библиотеки от: Габрово, Бургас, Разград, Стара Загора, Русе, Варна, Силистра, Добрич, Пазарджик, Смолян, Видин, Сливен, Пловдив и Враца, които организираха различни по тип събития и дейности, покриващи по-конкретни въпроси като цифрова грамотност, медийна грамотност, онлайн сигурност и киберсигурност, дигитални умения за пазара на труда,

програмиране за деца и др. В седмицата участваха и специалисти от партньорски организации, които представиха някои от темите в рамките на седмицата пред различни групи ползватели. Благодарение на активността на библиотеките и добрата координация от страна на ФГББ по отразяването на събитията на специално създадената интерактивна карта на Европа, България се нареди на 8 място от 32 страни.

По случай Световния ден на книгата и авторското право 23 април [издателска къща „МаК“](#) дари подбрани публицистични заглавия от своя каталог на българските библиотеки. Благодарение на логистичната подкрепа на Фондация „Глобални библиотеки – България“ книгите ще достигнаха до регионални, общински и читалищни библиотеки в София, Пловдив, Благоевград, Бургас, Велико Търново, Габрово, Кърджали, Видин, Враца, Плевен, Разград и др. Дарението на обща стойност 9427.00 лв.

Фондация „Глобални библиотеки – България“ благодари на издателска къща „МаК“ и на г-н Калин Манолов за щедрот дарение и приканва всички да се включат в [дарителските каузи на ФГББ](#).

Фондация „Глобални библиотеки – България“ бе сред партньорите на шестото издание на кампанията „Бисерче вълшебно“, организирана от Фондация „Детски книги“. През 2018 г. инициативата бе под патронажа на Министерството на културата.

Наградата „Бисерче вълшебно“ за най-добра детска книга е една от най-успешните кампании за насърчаване на четенето сред подрастващите през последните години. Тя е и единствената кампания, в която само и единствено децата оценяват номинираните заглавия. През годините организаторите успешно си партнират с библиотеките в страната, с което допринасят за разширяване на читателския кръг и интереса към съвременната детска литература. Г-жа Спаска Тарандова, изпълнителен директор на ФГББ на 22 април 2018 г. участва в тържествена церемонията в Младежкия театър „Николай Бинев“ за връчване на шестите поред награди. С гласовете на 9 447 деца от цялата страна бяха избрани общо седем призъори сред 101 номинирани заглавия на автори от 19 страни. ФГББ предостави две награди от по 500 лв. под формата на книги за две от най-активните библиотеки участнички в номинациите – регионална библиотека „Любен Каравелов“ гр. Русе и регионална библиотека „Партений Павлович“, гр. Силистра .

Сътрудничеството за наградите „Бисерче вълшебно“ са част от ползотворното партньорство между ФГББ и фондация „Детски книги“ в подкрепа на грамотността и формирането на навици за четене у децата и подрастващите посредством мрежата на обществените библиотеки в България.

Кампанията със всяка изминала година става все по-успешна и непрекъснато разширява своята институционална и медийна подкрепа. През 2018 тя бе осъществена чрез програма „Култура“ на Столична община и с подкрепата на Министерство на образованието и науката.

През м. април 2018 г. ФГББ подкрепи участието на Радка Калчева, директор на регионална библиотека „Пенчо Славейков” в двудневен работен семинар, организиран от Публични библиотеки 2020. Целта на срещата беше библиотекарите с иновативно мислене от цял свят да обсъдят в една неформална среда своите виждания за бъдещите възможности за библиотечния сектор в световен мащаб и по-специално в Европа с перспективата през следващите пет години да се формира общо разбиране за потенциалните инструменти и средства за укрепване на библиотечната общност в Европа. На базата на опита от други подобни мрежи на библиотекарите-инноватори и от свят, Публични библиотеки 2020 се стреми за развие на европейско ниво мрежа от библиотекарите, които искат да надграждат своите знания и да действат в партньорство за трансформиране на общността. Дискутираното в рамките на работната среща бе представено по-късно на среща на Next Library в Берлин през септември. Всичко споделено като идеи ще бъде използвано в бъдеще за застъпничество за библиотеките в предизвикателната политическа среда.

През 2018 г. ФГББ разшири кръга на своята дейност в посока на разширяване на сътрудничеството с университети и изследователски центрове. Сред целите на ФГББ е използването на библиотеките като места за обществени срещи и дискусии и активно гражданско участие, за социално сближаване и местно и общностно развитие. Само чрез осигуряване на свободен и равен достъп до информация се създава възможност за разбирателство и интеркултурния диалог. Г-н Венцислав Велев, Председател на УС, участва на 30 май в представянето на резултатите от Петата вълна на EVS от Центъра за изучаване на европейските ценности към Нов български университет.

България е сред 47 държави, участващи в изследването и е сред 10 страни, които са го приключили успешно. Европейското изследване на ценностите обхваща широка гама от човешки ценности, изведени на базата за въпроси, свързани живота, семейството, работата, религията политиката и обществото.

ФГББ подкрепи организирането на семинар „Българското културно наследство в дигиталния свят”, който имаше за цел да насърчи българските културни институции да допринесат за увеличаването на дигиталните обекти в Европеана чрез:

- Споделяне на информация за Европеана, нейните цели и дейности, и как те могат да подкрепят представянето на културните организации.
- Обсъждане на теми, които засягат дигитализацията и публикуването на колекции онлайн като: авторско право, моделиране на данни и други свързани с тях въпроси.
- Споделяне на добри практики от организации – агрегатори на данни и обсъждане на ползите, които носят в национален контекст.
- Обсъждане на ползите и предизвикателствата, които културните институции срещат, когато направят културното наследство достъпно онлайн.
- Предоставяне на примери за модели на работа в други европейски страни.

Семинарът се проведе на 29-30 май 2019 г. в рамките на конференция с международно участие на тема: „Визия за европейското културно наследство 2025“. Събитието беше под патронажа на Мария Габриел, Комисар по Цифровата икономика и общество и в рамките на културната програма на Българското Председателство на Съвета на Европейския съюз. ФГББ подкрепи организирането на XVII-та национална научна конференция с международно участие „Библиотеки – четене – комуникации“ от регионална библиотека “Петко Р. Славейков” на 15-16 ноември 2018 г., в гр. Велико Търново.

Конференцията „Библиотеки – четене – комуникации “ има своята дългогодишна история и е утвърден формат за среща на библиотечни специалисти от различни видове библиотеки и обхваща теми в областта на библиотечни и информационни науки, книгознание, литературна история, печатни комуникации и медии. През 2018 г. тя беше посветена на 190-годишнина от рождението на Отец Матей Преображенски, както и на темата за детската книга и четенето в ранна възраст. Наред с българските участници с доклади се представиха и колеги от САЩ, Русия, Сърбия, Гърция и Франция.

Г-н Венцислав Велев, Председател на УС участва в националната конференция „Европейски хоризонти: Библиотеките между буквата и бинарният код“, организирана от регионална библиотека „Партений Павлович” на 8 и 9 октомври в Силистра. Конференцията беше под егидата на евродепутата Емил Радев и бе подчинена на темата „2018 г. – Европейска година на културното наследство“. ФГББ финансира издаването на сборника с доклади от срещата.

Г-жа Спаска Тарандова, изпълнителен директор на ФГББ участва в заключителната среща на програма Глобални библиотеки в Турция „Life after LIFE” от 2 до 4 октомври 2018 г., която събра 38 представители от страни, участвали в Инициативата Глобални библиотеки, а така също и представители на регионалните ИНЕЛИ /библиотекари-иноватори/ мрежи от Балканите, Югоизточна Азия, Северна Африка и Австралия и Океания. Сред ключовите говорители бяха Дебора Джейкъбс, директор на Програмата и Кристин Макензи, бъдещият Президент на ИФЛА, която представи основните резултати от доклада Global Vision в презентацията си: „Нашата визия за нашето бъдеще: Глобалната визия на ИФЛА“. Г-жа Тарандова представи опита на България през последните пет години и сподели, че за осигуряване на устойчивост на постигнатите резултати най-важно е партньорството между организациите в мрежата на Фондацията и доброто взаимодействие с всички заинтересовани страни. От българска страна участва и Теодора Пейчева, която показала резултатите от проект „Ние сме част от вашия живот“ за активно включване на гражданите в дейността на библиотеката чрез придобиване на нови умения за изграждане на бази данни с историческо значение за Русе и региона, финансиран в рамките на ИНЕЛИ на Балканите.

3. Развитие на капацитета на мрежата от обществени библиотеки

3.1. Развитие капацитета на обучителните центрове

В рамките на договор РД-11-00-338/20.12.2017 ФГББ финансира 26 от обучителните центрове в регионалните библиотеки. В тях бяха проведени 74 обучения, в които участваха 970 библиотечни служители от всички видове обществени библиотеки. Проведени са средно по 3 обучения в обучителен център. През 2018 г. благодарение съдействието на Гьоте институт ФГББ успя да проведе и 3 обучения за 35 библиотечни специалисти от читалищата в гр. София и София област. Тези обучения бяха крайно недостатъчни за броя на целевите библиотеки от двете области, но все пак беше една добра възможност, след отказа на Столична библиотека да организира обучения през изминалите две години.

През 2018 г. ФГББ определи основните теми за обучения, на база на новите тенденции в библиотечната сфера и променящите се изисквания на потребителите:

1. Социални медии и ползване на електронната обучителна платформа.
2. Медийна грамотност.
3. Комуникационни и презентационни умения
4. Добавяне на съдържание в Уикипедия.
5. Управление на проекти.

Днес медийната грамотност придобива все по-голяма значимост наред с цифровата грамотност. 2018 бе обявена и за година на Европейското културно наследство, затова и обученията по добавяне на съдържание в Уикипедия на български език бе един от другите ни критерии при избора на теми за обученията. Повишаването на капацитета на библиотеките да разработват и изпълняват проекти е дългосрочна задача, за чието изпълнение ние полагахме системни усилия през годините. Като организация, които работи за приобщаването на българските граждани към глобалното, информационно общество повишаването на уменията на библиотечните служители за работа с ИКТ е наша постоянна задача, още повече че в малките населени места, в читалищните библиотеки има постоянни промени в обслужващите библиотеката и тези обучения са задължителни, ако искаме те да предоставят качествени библиотечно-информационни услуги. ФГББ подбра експерти, които познават спецификата на сектора и имат опит в обучения на възрастни да разработят учебните програми и учебното съдържание по отделните теми и привлече обучители с опит. Обратните връзки от проведените обучения показват високо ниво на удовлетвореност от знанията и методите на лекторите и от практическата насоченост на обученията. Препоръките на участниците са в две посоки - удължаване на времетраенето на обученията и провеждането на повече обучения. Това е сигурен показател за необходимостта от проучване на потребностите и разработване на подходящи програми за надграждащи обучения и в бъдеще. С оглед снижаване на разходите за обучение и разширяване на тематичния обхват Фондацията следва да развива приоритетно електронната си обучителна платформа.

Резултатите от обученията по Уикипедия бяха представени от учителите на различни международни срещи по темата / Wikimania 2018, Кейптаун, Република Южна Африка; Central and Eastern European Wiki Meeting 2018; Львов, Украйна – GLAM Wiki Conference 2018, Тел Авив, Израел; Научна конференция по повод 90-годишнината на Столична библиотека, София, България. ФГББ си сътрудничи и с Гьоте институт България през м. ноември за обучението по източноевропейски уикипедиански редактор. Темата на този редактор бе „Европейско наследство“. Целта бе да се пишат и редактират статии, които да отговарят на въпроси, свързани с европейската история и културно наследство. Фокусът бе поставен върху библиотеките.

3.2. Проект „E-skills for E-inclusion“

От началото на 2017 г. Фондация „Глобални библиотеки – България“ изпълнява проект „E-skills for E-inclusion“, чиято основна цел е разработване на учебна програма по компютърна грамотност за уязвими групи за улесняване на достъпа им до пазара на труда. Проектът се изпълнява в партньорство с още 5 организации от Северна Ирландия, Испания, Италия и Румъния и е финансиран със средства от Европейската програма Еразъм+. Проектът е с продължителност 3 години.

Развитието на технологиите през последните десетилетия не само преформулира начина на правене на бизнес, но и влияе значително върху пазара на труда в целия Европейски съюз. Преодоляването на появилото се несъответствие между нуждите на пазара и наличните дигитални умения на работната ръка е ключов приоритет в дългосрочните и средносрочни стратегии на Европейската Комисия и в секторните политики на отделните страни. Въпреки полаганите усилия, статистиката сочи, че значителен процент от европейците нямат елементарни дигитални умения и/или никога не са използвали интернет.

Отчитайки тези тенденции на европейско равнище, проектът изпълнява няколко основни задачи:

- Разработване и прилагане на новаторски приобщаващи методи за обучение на възрастни с цел повишаване на основните дигитални умения на уязвимите групи, включително нови учебни програми, курсове и придружаващи учебни материали и инструменти;
- Разширяване и удостоверяване компетенциите на учителите за по-ефективно провеждане на курсове по компютърна грамотност за уязвимите групи;
- Разработване и прилагане на иновативни инструменти за оценка на придобитите дигитални умения на обучените представители на уязвимите групи;
- Разработване на многоезичен уеб портал за преподаватели по компютърна грамотност;

В България ФГББ изпълнява проекта с активното участие на 4 регионални библиотеки: РБ „П.Р. Славейков“ – Велико Търново, РБ „Христо Ботев“ – Враца, РБ „Христо Смирненски“ – Хасково, РБ „Стоян Чилингиров“ – Шумен.

През изминалата година в рамките на проекта беше завършена и утвърдена за работа обучителна програма с 10 модула. Разработеният наръчник беше преведен от английски на български език. Екипът започна следващия етап от методологичната си работа по разработването на наръчник за обучители. Сформирани са екипи от обучители и се предприеха необходимите стъпки за подготовка на финалното обучение. С подготовката на пул от обучители по проекта ще започне прилагането на новаторски приобщаващи методи за обучение на възрастни за повишаване на основните дигитални умения на уязвимите групи в регионалните библиотеки в Шумен, Хасково, Враца и Велико Търново. Осъществяваха се редовно скайп конференции с партньорите по проекта и отделно само между участниците от българска страна. Проведеха се три работни срещи - в Северна Ирландия, Испания и България. Очаква се проектът да приключи към месец октомври 2019 г.

3.3. Проект „Дигитални умения за малките и средни предприятия в България”

През ноември 2017 г. стартира изпълнението на проект „Дигитални умения за малките и средни предприятия в България“. Той се реализира по процедура „Транснационални и дунавски партньорства за заетост и растеж“ на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020. ФГББ изпълнява този проект в партньорство със Сдружение „Произведено в България – съюз на малкия и среден бизнес“ и Латвийската асоциация за информационни и комуникационни технологии реализира проект „Дигитални умения за малките и средни предприятия в България“. Проектът се изпълнява в тясно сътрудничество с регионалните библиотеки в Пловдив, Смолян и Стара Загора.

Основна цел на проекта е да оптимизира прилагането на концепцията за „устойчива заетост“ при управлението на малките и средни предприятия в различните сфери на икономиката в страната, чрез иновативен образователен модел за придобиване на цифрови компетентности, основан на равен достъп на заетите до гъвкави процеси за неформално учене, предоставян чрез широката мрежа на обществените библиотеки.

Специфични цели:

- Да се изградят устойчиви транснационални партньорства между заинтересовани страни от Латвия и България чрез трансфер на иновативни практики
- Да се адаптира иновативен образователен модел в областите Пловдив, Смолян и Стара Загора чрез регионалните библиотеки за придобиване на цифрова компетентност на служителите в МСП
- Да се развият обществените библиотеки като център за цифрово включване на служителите на МСП

По прогнози на Европейската комисия до 2020 г. 90% от работните места ще изискват цифрови умения. Индексът на готовността на България за цифрова икономика /DESI, 2017/ я поставя в последната четвърта група на изоставащите страни в ЕС, като след нас е само Румъния. Днес библиотеките в развитите информационни общества и икономики се определят като „третото място” след дома и работата. Те предоставят модерни пространства за равен достъп до информация и комуникация, учене през целия живот, съвместна работа и срещи, създаване на нови продукти, творчество и вдъхновение, изяви и събития.

С нашите партньори се насочихме към тази тема и към реализирането на този пилотен проект с цел обществените библиотеки да бъдат припознати като центрове за цифрово приобщаване на гражданите, в конкретният случай да се подобрят перспективите за устойчива заетост на 30 служители от МСП в областите Пловдив, Смолян и Стара Загора с обучения за повишаване на дигиталните им умения за да са по-адекватни и по-адаптивни на пазара на труда. Тези области бяха посочени от партньорите ни от Сдружение „Произведено в България – съюз на малкия и среден бизнес“ за пилотно тестване на новия образователен модел, адаптиран към нашите условия.

По проекта бяха реализирани следните основни дейности:

- Посещение в Латвия на 8 експерта и 2 представителя на МСП от България за обмяна на опит и добри практики
- Адаптиране на иновативна образователна програма с четири модула
- Пилотно обучение на 30 служители на МСП за придобиване на съвременни цифрови компетенции
- Обучение на обучители по цифрови компетенции
- Изграждане на партньорства между заинтересованите страни в България, които се интересуват от подобряване на цифровите компетенции на служителите на МСП
- Оценка на резултатите от адаптирането на иновациите и новия образователен модел в България
- Национално популяризиране и разпространение на резултатите сред мрежата на ФГББ и Съюз Произведено в България

Разработените онлайн ресурси в рамките на проекта за повишаване на дигиталните умения са достъпни на обучителната платформата на ФГББ и в обществените библиотеки от мрежата. Там всеки един независимо дали е представител на малък и среден бизнес, самонаето лице или гражданин, който иска да повиши своите знания и увереност по теми свързани с дигиталния маркетинг, защитата на личните данни, ползването на облачни услуги и безопасните онлайн транзакции може да направи своята онлайн регистрация и да ползва разработените материали или да посети

библиотеките, част от мрежата „Глобални библиотеки – България“, които разполагат с компютри за потребители и да ползва помощта на библиотечните специалисти.

3.6. Проект „Знания, умения и иновации за повишаване качеството на неформалното образование в обществените библиотеки”

През месец юли 2018 г. ФГББ започна изпълнението и на още един проект – „Знания, умения и иновации за повишаване качеството на неформалното образование в обществените библиотеки“, проект за мобилност на персонала в сферата на образованието за възрастни, Програма „Еразъм +”.

Проектът е важна стъпка за постигане на дългосрочните стратегически цели на ФГББ – промяна в принципите на управление и функциониране на обществените библиотеки в България чрез повишаване на квалификацията на библиотечните служители и въвеждане на нови услуги, отговарящи на потребностите на местните общности. Проектът ще се изпълнява до 31 юли 2019 г. в партньорство с консорциум от девет регионални библиотеки от градовете Благоевград, Видин, Кърджали, Кюстендил, Монтана, Разград, Силистра, Търговище и Ямбол /Модерни библиотеки – 2/.

Чуждестранният партньор е регионалната библиотека в гр. Утрехт, Нидерландия, с която съвместно са разработени учебните програми.

През м.октомври 2018 г. се проведе първата мобилност, в която участваха 8 представители от библиотеките в консорциума. Директори и специалисти от регионални библиотеки участваха в обучението, включващо лекции и дискусии, презентации, майсторски работилници. Участниците в обучението се запознаха с холандската библиотечна система – мисия, законодателство, организация, структура, щат, дейности и отговорности. От 2015 г. с новия библиотечен закон са въведени пет основни роли за библиотеките: стимулиране на четенето, предоставяне на знание и информация, насърчаване на ученето, развитие на изкуството и културата, организиране на срещи и дебати. Как се прилагат тези принципи и как функционират обществените библиотеки обучаемите видяха в библиотеки в Утрехт, Амстердам и Нюухрейн, Кралската библиотека в Хага. Учебната програма включваше и посещение на NBD Biblion – организация, която обединява интереси на библиотеките, издателите и книжарниците и играе ролята на национален колектор и координатор за автоматизирана обработка на книгите и некнижните издания, комплектувани от обществените библиотеки в Нидерландия. Библиотечните специалисти научиха за националната политика за опазване на фондовете, въведените RFID технологии, модели за мениджмънт в създаването на културни къщи, успешните партньорства между библиотеки, взаимодействието с местните власти, политици и бизнес, и за полезната, многоаспектна и ефективна работа с доброволци.

Участниците получиха Сертификати за обучителния курс, с който постигнаха определената цел – генериране на иновативни практики за неформално образование в българските обществени библиотеки.

През 2019 г. ще се проведе втората мобилност и ще бъдат предприети стъпки за мултиплициране на наученото чрез разработване на модели на добри практики на Мудъл платформата и провеждане на 4 регионални срещи – обучения за споделяне на наученото от участниците в консорциума.

3.7. Проект „Тестване на инструмента за оценка на дигиталните умения на населението в страните от Европейския съюз”

През 2018 г. Фондация „Глобални библиотеки – България“ участва като партньор в проект с още 5 организации от Великобритания, Германия, Малта и Латвия, членове на мрежата All Digital, финансиран от Изследователския център на Европейската комисия Целта на проекта беше да разработи, прецизира и тества нова методология за определяне на дигиталните умения на населението в страните от Европейския съюз. Методологията беше базирана на Digital Competence Framework for Citizens (версия DigComp 2.1) и покрива пълнолетното население с начални и средни дигитални умения. Експерти на Фондацията участваха в международният експертен екип за анализ и обработка на събраните данни. В рамките на проекта в България бяха проведени два етапа на социологическо проучване по предварително зададени параметри.

Първият етап на проучването се реализира в София през месец януари със съдействието на библиотеките при НЧ „Светлина 1940“ и НЧ „Цар Борис III - 1928”. На този етап бяха интервюирани 10 души и зададени 126 въпроса. Този етап от проучването се организира и реализира само на английски език. Тук трудностите произтичаха от това, че по разпределение на извадките от българска страна трябваше да осигурим хора с ниско образование, но с високо ниво на английски език. След направеният анализ на получените резултати от всички страни, които участваха в проучването, се стигна до извода, че онлайн въпросник със 126 въпроса е прекалено дълъг, въпросите са трудни за разбиране и реализацията на подобен тест ще бъде неуспешен. Взе се решение въпросите да се редуцират до 64.

Вторият етап от проучването се реализира с помощта на директорите на регионалните библиотеки Бургас, Варна, Велико Търново, Русе и Сливен. В него участваха 150 души, разпределени по 30 на всеки град, които отговаряха на точно определени критерии, предварително определени от водещият партньор All Digital в Брюксел, свързани с пол, възраст, образование и ниво на цифрови умения.

Въпреки някои трудности свързани с подбора на участници, отговарящи на определени критерии, благодарение на добрата координацията и комуникация между офиса на ФГББ и библиотеките проучването в България приключи в срок.

Екипът от фондацията, ангажиран с проекта изготви и изпрати на All Digital в Брюксел основните отчети по различните сечения от проучването.

4. Библиотека – център на местната общност: конкурс за малки проекти

В изпълнение на договор РД 11-00-338/20.12.2017г. Министерство на културата,

Фондация „Глобални библиотеки – България“ проведе конкурс за финансиране на малки проекти „Библиотеката – активен участник в обществения живот“. Конкурсната процедура беше отворена за всички регионални, общински и читалищни библиотеки от мрежата на ФГББ в три тематични области. Процедурата беше изпълнена в една конкурсна сесия.

Основната цел на конкурсната сесия бе да затвърди мястото на обществените библиотеки като активен участник в обществения живот на съответното населено място или регион.

Специфични цели на проектната сесия:

1. Да развие капацитета на обществените библиотеки за предоставяне на нови услуги, отговарящи на актуалните потребности на местната общност;
2. Да насърчи различни форми на партньорство между обществените библиотеки и други организации и институции;
3. Да създаде набор от добри практики и ефективно работещи партньорски модели, които да бъдат популяризирани и разпространени в останалите обществени библиотеки в страната.

В рамките на конкурсната процедура бяха получени 74 проектни предложения. 45 от тях бяха одобрени за финансиране. От получените финансиране проекти **12 са регионални, 3 общински и 30 читалищни библиотеки.**

Обобщени резултати:

Общ брой участвали деца в проектите	Общ брой участвали възрастни в проектите	Други информирани лица	Раздадени материали:	
			Местни и национални медии	листовки/флаери, фланелки, шапки, торбички
4015	2534	7283	109	6430

От получените отчети на бенефициентите е видно, че конкурсната процедура е постигнала предварително заложените цели. Изпълнените проекти развиват вече съществуващи партньорства и създават нови такива между самите библиотеки, както и между библиотеките и други организации/институции от съответните населени места.

В рамките на проектите се създадоха 89 партньорства с детски градини, начални и средни училища, училищни настоятелства, неправителствени организации, горски и ловни дружества и не на последно място с общински администрации.

Бяха проведени 121 уъркшопа, които затвърдиха *Библиотеката* като място за общуване, достъп до информация и родова комуникация както за местната общност така и за хора от различни населени места. Насърчи много хора от различни възрастови

групи да бъдат активни участници в реализирането на проектите. Също така спомогна за засилване на общественото съзнание на местната общност и за създаване на механизми за съвместно решаване на общи регионални проблеми, което значително разширява обхвата на проектните дейности и покритието на целевите групи, включени в тях. От друга страна, библиотеките развиват уменията си да работят в мрежа, да споделят ресурси и опит. Успешните проекти са привлекли нови потребители на съществуващите библиотечни услуги, въведени са нови услуги, проведени са много обучения, доброволчески акции и събития от различен характер, създадени са уеб и е-ресурси, закупено е техническо оборудване и много други. Тези проекти помогнаха на хора от всички възрастови групи, в малки и големи населени места, да повишат личната си мотивация, да стимулират активно отношение към различни дейности, да си помагат и да помогнат на деца и възрастни към усвояване на нови знания и личностно развитие. Бяха приложени иновативни сетивни методи и ресурси за усвояването на знания в полза на бъдещ учебен материал.

Реализираните проекти изпълниха и втората си цел, а именно да се създаде набор от добри практики и ефективно работещи партньорски модели, които да бъдат популяризиращи и разпространени в останалите обществени библиотеки в страната. Проектите са така разработени, че успешно биха могли да бъдат мултиплицирани в мрежата на Глобални библиотеки в цялата страна. Фондацията показва някои от тях по време на годишния Национален форум „Библиотеките днес и цифровата трансформация“ на 8-9 ноември 2018г.

Прилагането на новите технологии вдъхновява стотици деца да събират пластмасови отпадъци, които след това биват рециклирани и използвани за създаването на 3D образователни модели. Надграждането на финансираните проекти и пилотни инициативи ги прави устойчиви и с голям потенциал за надграждане във времето.

Положителен резултат бе постигнат и върху една особена група – тийнейджърите. Бяха обособени специални места, където те можеха да четат, творят и общуват. Също така бяха изградени технологични центрове където можеха да се докоснат до програмиране с комплектите „Ардуино“ и компоненти към тях, бяха им предоставени сложните за задвижване на соларни роботи, към това ще добавим и атрактивните очила за управление и контрол на дроне, реализиран чрез проект „Техно Либ – мини технологичен център в библиотеката“ на Регионална библиотека „Христо Ботев“, град Враца. Всичко това утвърди в съзнанието им мястото на „Библиотеката – активен участник в обществения живот“.

Създадох се нови академични отношения, чрез реализирания проект „Опознай Земята – пази я!“ на Регионална библиотека „Пейо Яворов“ гр. Бургас. Тази библиотека бе посетена от двама преподаватели от СУ „Св. Климент Охридски“ – доц. д-р Ахинора Балтакова, геоморфолог в СУ „Св. Климент Охридски“ и Христо Попов, климатолог и преподавател в Софийския университет, които останаха впечатлени от възможностите, които дава проектът в обучението на ученици и студенти. Постигнатите резултати са с много добро качество и са в синхрон с провежданата държавна политика за иновативни

обучения на децата. Натрупаният опит може да послужи за по-мощно сътрудничество в тази посока на регионално или национално ниво с поделенията на Министерството на образованието и науката.

Част от проектите обучиха и развиха възможностите на 58 библиотечни специалисти в различни области. Прекрасен пример е проектът „Библиотечно-информационно обслужване на хората с различно възприятие – ДИСЛЕКСИЯ, ДИСГРАФИЯ, ДИСКАЛКУЛИЯ“ на Народно читалище „Христо Ботев – 1898“, гр. Рила. Реализацията на този проект ясно показва актуалното място на библиотеката, че тя отдавна се е превърнала и в съвременен обучителен център и център за консултации в много области. В конкретния случай тук е в ролята на посредник между родителите и техните деца с различно възприятие. Обученият библиотечен специалист може да окаже адекватно въздействие върху родителите, да подпомогне трудния път на родителя и участието му в процеса на подготовка на учебния материал, да не се страхуват от сблъска с проблемите на децата си, а да могат адекватно да помогнат при разрешаване на затрудненията, които изпитват. В тази връзка ясно проличава ролята на библиотеката като посредник и консултант в различни направления: между детето и неговите родители, между детето и учителите, между детето и библиотекаря за цялостното му развитие.

Успешното реализиране на проектите за трета година и техните добри практики спомогна за постигане и на другата специфична цел засилване на общественото съзнание на местната общност и за създаването на механизми за съвместно решаване на общи регионални проблеми, за планиране за продължаване на съвместната работа между всички създадени партньорства.

Заклучение

Сред основните постижения в дейността през 2018 г. бяха:

- Укрепване на сътрудничеството с обществените библиотеки. ФГББ продължи да поддържа ИКТ оборудването в читалищните библиотеки, финансира малки проекти, подкрепи прояви на библиотеки /конференции, срещи, обучения/, наложили се през годините като форуми за обмяна на опит и идеи. Подкрепи и нови такива, произтичащи от европейският дневен ред /Европеана, Европейска година на културното наследство и др./.
- Повишаване на капацитета на работещите в библиотеките от мрежата е приоритет на ФГББ. Ние съзнаваме, че човешкият капитал е най-ценният ресурс и затова от първата година провеждаме политика за разработване на обучителни програми по важни теми и провеждане на обучения в цялата страна. Те обхващат в някои случаи по-масово библиотечните специалисти, а в други с оглед изискванията на съответните програми в по-ограничен мащаб.

- Друга положителна тенденция е, че ФГББ започна по проекти да надгражда онлайн обучителната платформа като ресурсите вече не са насочени само към библиотечните специалисти, но и към техните целеви групи. Това изцяло се вписва в концепцията за учене през целия живот и все по-вече възможности, които новите технологични решения ще предоставят за онлайн обучения.
- Националният форум „Библиотеките днес“, проведен за трета поредна година затвърди мястото на ФГББ като застъпник за интересите на обществените библиотеки и техните ползватели. Форумът дава възможност библиотекарите да се запознаят с добрите практики, да чуят за нови тенденции не само в нашата страна, но и европейско и международно.
- Реализиране на втората кампания за връчване на годишните награди на ФГББ показва изключително добри партньорства, които се реализират на регионално ниво между библиотеки и медии и други институции и организации.
- Разработената и прилагана в изминалите три години конкурсна схема „Библиотеката – център на местната общност“ за финансиране на малки проекти от ФГББ в рамките на договор РД 11-00-338/20.12.2017 г. с Министерство на културата разшири възможностите на обществените библиотеки да развиват нови услуги и да създават партньорства.
- Друго положително следствие от конкурсната схема е по-широкото отразяване на дейността на библиотеките от национални и регионални медии, което води до по-често споменаване името на ФГББ и подкрепата, която тя оказва в полза на различни каузи.
- ФГББ повиши своята капацитет да печели и изпълнява проекти. През 2018 г. Фондацията работи общо по 6 проекта в различна фаза на изпълнение /2 проекта по програма Еразъм+, Европейската комисия (European Commission/JRC); ТГС Румъния – България; Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020; договор с Министерство на културата; грант от Посолството на САЩ/.
- Решението на УС на ФГББ за членство на организацията в международни и национални мрежи със сходни интереси се отрази много положително за определяне на бъдещите насоки в работата на ФГББ. Връзките, които поддържа в рамките на организациите, участвали в инициативата Глобални библиотеки, ни правят търсен партньор за участие в кампании и проекти. ФГББ присъства успешно на национални и международни форуми, свързани с библиотеки, образованието и цифровият дневен ред.